

І. П. Фоміченко,
кандидат економічних наук, доцент,

С. О. Баркова,
ORCID 0000-0002-7894-2108,

ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія», м. Краматорськ

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Постановка проблеми. Економічне зростання держави багато в чому забезпечується науково-технічною та інноваційною діяльністю в усі сферах економіки і, головним чином, у промисловості. Частка нових або вдосконалених технологій, продукції устаткування в розвинених країнах складають від 70 до 85% приросту валового внутрішнього продукту. Можливості розробки, впровадження та використання нових і вдосконалених технологій, продукції залежать від стану інвестиційного клімату в країні, обсягу та структури інвестицій. На даний час Україні, як ніколи, потрібні інвестиції для економічного розвитку. Найбільш затребуваною формою капіталовкладень для економіки країни є прямі іноземні інвестиції, оскільки вони дозволяють реалізовувати великі і важливі проекти, крім того в країну надходять новітні технології, нові практики корпоративного управління тощо. Поліпшення інвестиційного клімату в країні, активізація інвестиційної діяльності стає на сучасному етапі розвитку держави особливо актуальною проблемою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Основам складної і багатопланової проблематики інвестиційної привабливості національної економіки присвячено праці провідних вітчизняних економістів та фінансистів: В. Андрущенко, В. Корнеєва, О. Мозгового, А. Мороза, А. Пересади, А. Філіпенка, а також зарубіжних економістів: Ч. Вульфена, Дж. Гелбрейта, Р. Мертона, П. Роуза.

Метою статті є дослідження інвестиційних процесів в економіці України, статистичний аналіз динаміки та структури обсягу прямих іноземних інвестицій, виявлення особливостей і тенденцій інвестиційної діяльності в Україні в умовах фінансової глобалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підвищення ролі регіонів та суб'єктів підприємництва у соціально-економічному житті країни – один з фундаментальних принципів функціонування країн Європейського Союзу. Україна, взявши курс на послідовну євроінтеграцію, повинна розробити і реалізувати систему заходів, яка б привела її регіональну інвестиційну політику у відповідність до вимог ЄС. Вирішення проблем розроблення і реалізації регіональної політики в Україні, яка б забезпечувала зростання рівня соціально-економічного розвитку регіонів, підвищення рівня життя населення, є неможливим без активізації інвестиційної

та інноваційної діяльності, що дозволяє здійснити прогресивні структурні зрушення в економіці, інноваційне оновлення її реального сектора, підвищити конкурентоспроможність та забезпечити соціально-економічний розвиток як окремих регіонів, так і держави загалом.

Узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду у сфері інвестиційної діяльності дозволяє виділити достатньо широкий спектр організаційно-економічних заходів, які можна реалізувати на різних рівнях управління з метою активізації інвестиційних процесів. Однак впровадження цих заходів повною мірою вимагає значних коштів, що в теперішніх умовах є досить проблематичним. Тому основна задача полягає у виборі найпридатніших та найефективніших інструментів стимулювання інвестиційної діяльності з боку держави. Результати такого вибору залежать від поставленої мети, наявних виробничо-фінансових ресурсів та базового інноваційного потенціалу країни, регіонів і окремих підприємств.

Виділяють два напрями зростання інвестицій: «перший – мобілізація ресурсів державою та збільшення державних капітальних вкладень, що в Україні сьогодні практично неможливо (можливості державних інвестицій вкрай обмежені, і до того ж їх ефективність низька, так що вони повною мірою не вирішують проблему). Другий – залучення у великих масштабах приватних інвестицій – більш прийнятний принцип для ринкової економіки. Тому залишаються приватні інвестиції, вітчизняні й іноземні» [1].

Конкурентоспроможність окремого регіону чи суб'єкта підприємництва, його інвестиційна привабливість, процеси економічного оновлення і зростання визначаються обсягами і структурою інвестицій, якістю і швидкістю їх здійснення. Крім того, важливим є і те, що без інвестиційних накопичень та відповідних матеріальних ресурсів у процесі підвищення конкурентоспроможності окремо взятого регіону взагалі ніяких позитивних зрушень не відбувається. Без інвестицій неможливі сучасне створення капіталу, забезпечення конкурентоспроможності товаровиробників на зовнішніх і внутрішніх ринках. Процеси структурного та якісного оновлення світового товаровиробництва та ринкової інфраструктури відбуваються виключно шляхом і за рахунок інвестування. Чим інтенсивніше воно здійснюється,

тим швидше відбувається відтворювальний процес, тим активніше відбуваються ефективні ринкові перетворення.

Іноземні інвестиції стають одним з вирішальних чинників всієї економічної політики багатьох держав. Іноземне інвестування відбувається при наявності двох головних чинників: спонукальних мотивів і регулювання. Кожен процес вкладення коштів здійснюється і розвивається в специфічних внутрішніх і зовнішніх соціально-економічних і політичних умовах. Комплексність дії найважливіших мотивів сучасного іноземного інвестування вимагає застосування багатофакторного підходу до його дослідження. Це обумовлено тим, що, по-перше, на ди-

наміку надходження зовнішніх коштів одночасно впливають кілька основних факторів: політичний, економічний (валютний, інфляційний, вартісний, кон'юнктурний), соціальний, технологічний і т. д. По-друге, ефект різних факторів проявляється не ізольовано, а у взаємодії.

Прямі іноземні інвестиції в економіку України за останні 17 років надходили досить нерівномірно [2; 3]. Динаміка їх надходження за період 2002-2018 років наведена в табл. 1.

Графічно динамку надходження прямих іноземних інвестицій в Україну за період з 2002 по 2018 рік зображено на рис. 1.

Таблиця 1

Надходження прямих іноземних інвестицій в Україну*

Роки	Прямі іноземні інвестиції, млн дол. США	Показники динаміки (до попереднього року)		
		Абс. приріст (зменшення) млн дол. США	Індекс динаміки, %	Темп приросту (зменшення), %
2002	693	-	-	-
2003	1424	731	205,5	105,5
2004	1715	291	120,4	20,4
2005	7808	6093	455,5	355,5
2006	5604	-2204	71,8	-28,2
2007	9891	4287	176,5	76,5
2008	10913	1022	110,3	10,3
2009	4816	-6097	44,1	-55,9
2010	6495	1679	134,9	34,9
2011	7207	712	111,0	11,0
2012	8401	1194	116,6	16,6
2013	4499	-3902	53,6	-46,4
2014	410	-4089	9,1	-90,9
2015	2961	2551	722,2	622,2
2016	3130	169	105,7	5,7
2017	2202	-928	70,4	-29,6
2018	2355	153	106,9	6,9

* Дані за 2014-2018 роки наведено без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя та без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Розраховано авторами на основі джерела [3].

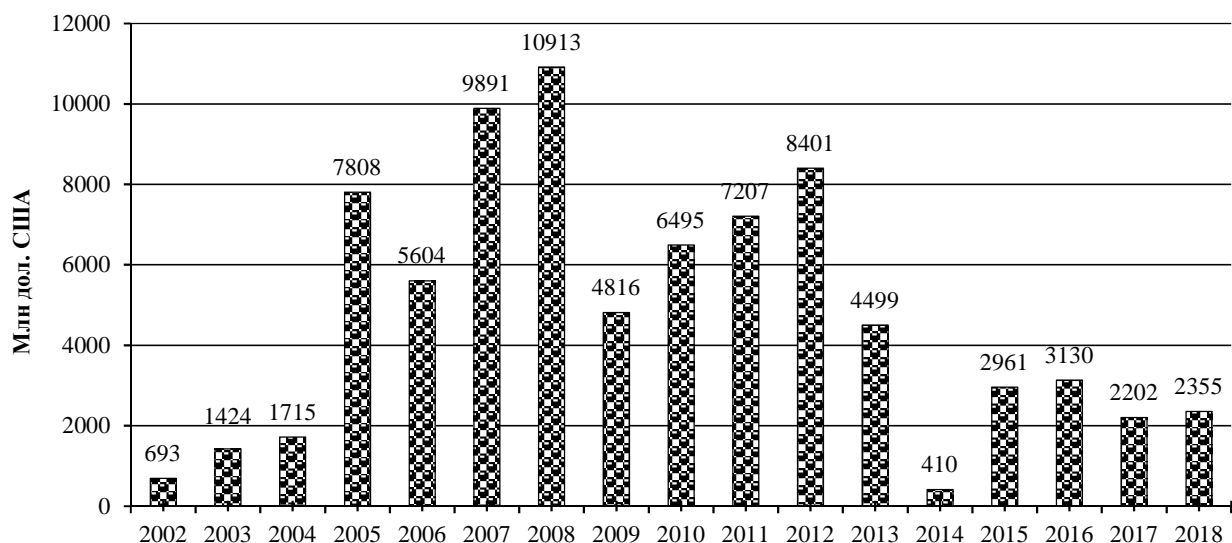

Рис. 1. Надходження прямих іноземних інвестицій в Україну

Аналіз структури прямих іноземних інвестицій в економіку України за країнами світу показав, що понад 70% загального обсягу інвестицій надходить з країн ЄС і біля 30% інвестицій надходить з інших країн світу. В табл. 2 наведено перелік країн світу,

які вкладають в економіку України найбільший обсяг інвестицій та частка інвестицій цих країн в загальному обсязі прямих іноземних інвестицій в Україні [2].

Таблиця 2

Структура прямих іноземних інвестицій в економіку України за країнами світу

Країна світу	Структура прямих іноземних інвестицій на 1 січня, %		
	2013 рік	2016 рік	2019 рік
Австрія	4,8	3,6	3,1
Велика Британія	4,8	5,6	6,1
Італія	0,8	0,7	0,8
Кіпр	30,8	30,8	27,5
Нідерланди	16,4	19,0	22,0
Німеччина	8,7	5,2	5,2
Польща	1,7	2,1	1,8
Російська Федерація	6,0	1,3	3,3
Франція	2,9	4,0	2,0
Швейцарія	2,1	4,3	4,8
США	2,0	2,2	1,5
Інші країни світу	19,0	21,2	21,9
Усього	100,0	100,0	100,0

Розраховано авторами на основі джерела [2].

Як бачимо з табл. 2 за період з 2013 до 2019 року в структурі прямих іноземних інвестицій в економіку України відбулися суттєві зміни. По-перше, слід відмітити, що найбільший обсяг інвестицій надходить від інвесторів Кіпру, частка яких у 2016 році порівняно з 2013 роком не змінилася і складала 30,8%, а на початок 2019 року зменшилася на 3,3% і складала 27,5%.

Друге місце серед країн інвесторів займають Нідерланди. Частка інвестицій цієї країни в загальному обсязі прямих іноземних інвестицій в економіку України зросла з 16,4% у 2013 році до 19,0% у 2016 році, а на початок 2019 року складала вже 22,0%. За даними Державної служби статистики України на 1 січня 2019 року Нідерланди вклали в економіку України 7061 млн дол. США, Кіпр – 8880 млн дол.

[6]. Також можна відмітити, що на початок 2019 року порівняно з попередніми роками в структурі прямих іноземних інвестицій в економіку України збільшилися частки інвестицій з Великої Британії – з 4,8 до 6,1% та Швейцарії – з 2,1 до 4,8%. У той же час зменшилися частки інвестицій із Німеччини – з 8,7 до 5,2%, із Франції – з 4,0 до 2,0%, із США – з 2,2 до 1,5%. Частка інвестицій в Україну з Російської Федерації на початок 2016 року порівняно з 2013 роком суттєво скоротилася – з 6,0 до 1,3%, але на початок 2019 року знову зросла і складала 3,3% загального обсягу прямих іноземних інвестицій.

Графічно структура прямих іноземних інвестицій в економіку України за країнами світу на початок 2019 року представлена на рис. 2.

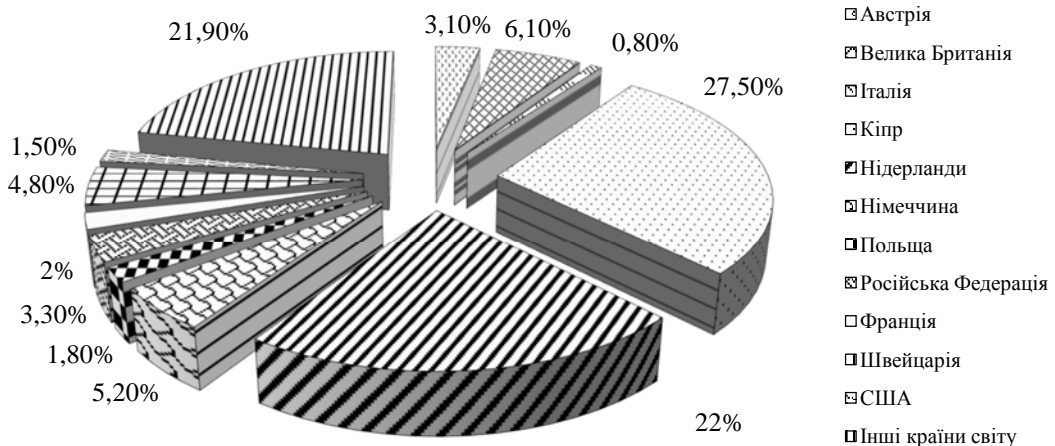

Рис. 2. Структура прямих іноземних інвестицій в економіку України за країнами світу станом на 1 січня 2019 року, %

Розраховано авторами на основі джерела [2].

З метою встановлення для іноземних інвесторів видів економічної діяльності в економіці України, до яких надходить найбільший обсяг прямих іноземних інвестицій, проаналізовано структуру їхнього надходження станом на початок 2016 і 2019 років (табл. 3) [4].

Таблиця 3

Структура прямих іноземних інвестицій в Україну за видами економічної діяльності

Види економічної діяльності	Структура прямих іноземних інвестицій на 1 січня, %	
	2016 рік	2019 рік
Промисловість	30,8	33,0
Сільське, лісове та рибне господарство	1,6	1,7
Будівництво	3,2	2,9
Фінансова та страхова діяльність	13,5	10,9
Інформація та телекомунікації	6,5	6,8
Оптова та роздрібна торгівля	15,9	16,7
Операції з нерухомим майном	11,7	12,4
Професійна, наукова та технічна діяльність	7,0	6,3
Інші види економічної діяльності	9,8	9,3
Усього	100,0	100,0

Розраховано авторами на основі джерела [4].

Аналіз даних табл. 3 показав, що в структурі прямих іноземних інвестицій в Україну за видами економічної діяльності за три роки відбулися певні зміни. Найбільш пріоритетними для іноземних інвесторів залишаються галузі промисловості, частка інвестицій в які на початок 2019 року збільшилася порівняно з 2016 роком на 2,8% і склала 33,0%, що безумовно є позитивним фактом. Значні кошти іноземних інвесторів вкладено в оптову та роздрібну торгівлю, в операції з нерухомим майном і в сферу інформації та телекомунікації, частка інвестицій в ці види діяльності за три роки також зросла і склала на 1 січня 2019 року відповідно 16,7%, 12,4% та 6,8% загального обсягу іноземних інвестицій. Слід відзначити, що за проаналізований період суттєво зменшувалася частка інвестицій в фінансову та страхову діяльність, яка у попередні роки була стабільно високою. За три останні роки вона скоротилася з 13,5% у 2016 році до 10,9% на початок 2019 року. Між тим є і негативні зміни у структурі іноземних інвестицій за видами економічної діяльності, до яких можна віднести зменшення суми та частки інвестицій у професійну, наукову та технічну діяльність з 7,0 до 6,3% та у будівельну галузь – з 3,2 до 2,9%, а також те, що у таку галузь як сільське господарство, де Україна пропонує важливі інвестиційні проекти, було вкладено всього 1,7% іноземних інвестицій.

Структура прямих іноземних інвестицій в економіку України за видами економічної діяльності на початок 2019 року зображена на рис. 3.

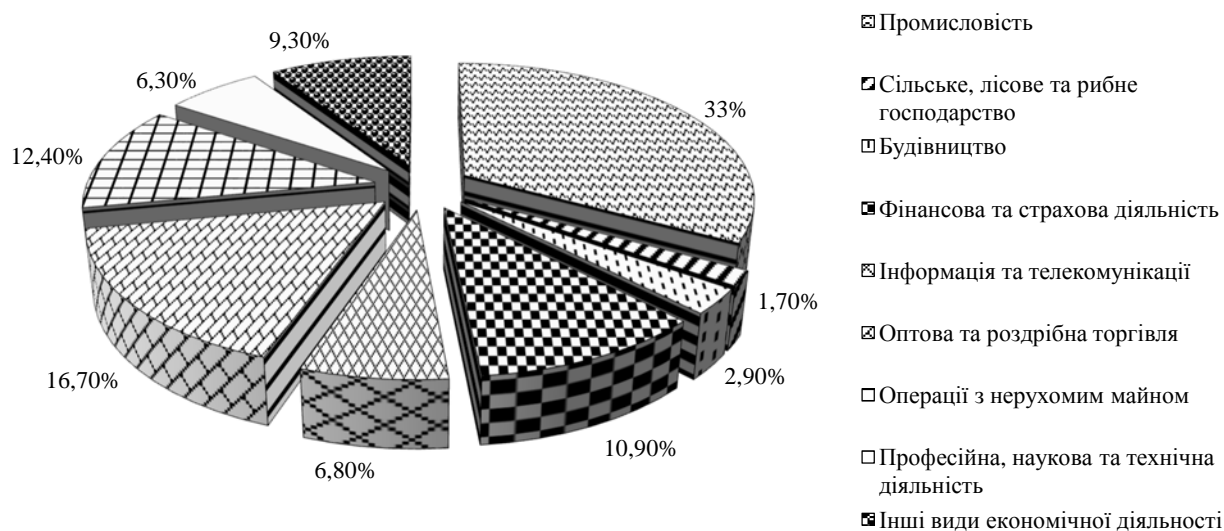

Рис. 3. Структура прямих іноземних інвестицій в економіку України за видами економічної діяльності на 1 січня 2019 року, %

Розраховано авторами на основі джерела [4].

Серед основних факторів зростання інвестицій слід зазначити наступні.

По-перше, за останні роки під впливом швидкої (агресивної) трансформації зовнішнього середови-

ща змінилась мотивація ведення бізнесу в Україні. Якщо раніше стратегічної потреби у власників інвестувати прибутки у модернізацію виробництва не існувало (рівень конкурентної боротьби був низьким,

а конкурентоспроможність товарів підтримувалась, у тому числі, за рахунок заниженої вартості енергоносіїв), то сьогодні формування жорсткої конкуренції на зовнішньому та внутрішньому ринках, активізація процесів злиття та поглинання, постійне підвищення вартості газу «змусили» вітчизняних виробників інвестувати кошти (як власні, так і залучені) в оновлення морально та фізично застарілого обладнання.

По-друге, стійкість економіки до сировинних шоків, яку продемонструвала країна у 2016 році, довела зовнішнім інвесторам, що Україна є привабливим об'єктом для вкладення коштів і її активи є суттєво недооціненими.

Як результат, сьогодні Україна поступово перетворюється з країни нетто-експортера капіталу на країну нетто-імпорттера, залучаючи необхідні для інвестицій ресурси на міжнародному ринку капіталів.

В Україні тільки шість областей-донори – Донецька, Луганська, Дніпропетровська, Запорізька, Харківська й Київська, традиційно регіони донори найбільш привабливі для інвесторів.

У межах українського інвестиційного форуму розвитку регіонів Building City необхідно проводити цілий ряд заходів, що сприятимуть залученню коштів в інші області, стимулювати закордонних інвесторів до реалізації великих проєктів і перетворити всі області України в прибуткові. Ключовим питанням залучення інвестицій у регіони є гарантія прав інвесторів. Необхідно розвивати тенденцію створення регіональних центрів інноваційного розвитку – зараз їх 11 (Дніпровський регіональний центр інноваційного розвитку (Дніпропетровська область, Запорізька область), Західний регіональний центр інноваційного розвитку (Львівська область, Тернопільська область), Карпатський регіональний центр інноваційного розвитку (Закарпатська область, Івано-Франківська область), Київський центр інноваційного розвитку (м. Київ), Одеський регіональний центр інноваційного розвитку (Одеська область), Південно-західний регіональний центр інноваційного розвитку (Вінницька область, Чернівецька область, Хмельницька область), Північний регіональний центр інноваційного розвитку (Житомирська область, Київська область, Чернігівська область, Черкаська область, за виключенням м. Києва), Північно-західний регіональний центр інноваційного розвитку (Волинська область, Рівненська область), Північно-східний регіональний центр інноваційного розвитку (Сумська область, Полтавська область, Харківська область), Східний регіональний центр інноваційного розвитку (Донецька область, Луганська область). Чорноморський регіональний центр інноваційного розвитку (Кіровоградська область, Миколаївська область, Херсонська область) [5]. Їх основна мета – допомагати підприємцям на місцях налагоджувати взаємини з місцевими адміністраціями, вирішувати питання одержання дозволів,

виділення землі, інфраструктурної підготовки тих або інших проєктів.

Щоб ретельно дослідити та проаналізувати інвестиційну діяльність в Україні та її регіонах, ефективно управляти нею, необхідно постійно відстежувати рівень інвестиційного клімату в Україні. Для розробки ефективної комплексної системи управління інвестиційними процесами на регіональному рівні необхідне чітке розмежування основних понять і категорій та розуміння характеру взаємозв'язків між ними. Під рівнем економічного розвитку регіону розуміють систему взаємопов'язаних показників, або узагальнюючий показник, які відображають характер змін валового регіонального продукту, економічної активності й ефективності діяльності суб'єктів господарювання, змін у сфері державних фінансів, реального сектору економіки, інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності регіону. Забезпечення сталого розвитку регіону можливе за рахунок: активізації внутрішніх джерел економічних і фінансових ресурсів регіону; створення органами державної влади умов, що сприяють переходу регіональної економіки в режим фінансової стійкості та самозабезпечення.

Використання внутрішніх джерел ресурсів регіону задля забезпечення економічного розвитку є необхідним і доцільним, однак ресурсний потенціал регіонів України дуже різниться, а мета регіональної політики – вирівнювання соціально-економічного стану на мезорівні. Таким чином, необхідним є використання зовнішніх джерел фінансування процесів економічного зростання регіонів. Будь-який інвестор, внутрішній чи зовнішній, вкладаючи кошти планує повернути свої кошти якомога швидше та отримати максимально можливий прибуток. А відтак для нього найбільш привабливими для здійснення інвестування будуть найбільш економічно розвинені регіони країни. У той час же метою державної регіональної політики є відновлення та прискорення економічних процесів у депресивних, слабкорозвинених регіонах.

Для того, щоб привабити потенційного інвестора до таких регіонів, необхідно вивчити їх економічний потенціал, виділити перспективні для вкладень галузі господарської діяльності, у яких створити сприятливі умови для здійснення інвестицій, тобто підвищити їх інвестиційну привабливість. Інвестиційна привабливість регіону залежить від багатьох факторів, серед яких можна виділити: загальнодержавні (рівень інвестиційної привабливості країни, стабільність нормативно-правової бази щодо інвестиційної діяльності, система оподаткування, тощо); регіональні (рівень соціально-економічного розвитку регіону, його геополітичне положення, трудовий і ресурсний потенціал, наявність спеціальних (вільних) утворень у регіоні, наявність розвинутої транспортної мережі та мережі фінансово-кредитних установ); галузеві (рівень розвитку інфраструктури відповідної галузі, прибутковість

підприємств галузі, перспективи розвитку); мікро-економічні (ефективність діяльності конкретного суб'єкта господарювання, у діяльність якого планується вкладення коштів, рівень його інвестиційного потенціалу, фондоозброєність, конкурентоспроможність продукції (робіт, послуг), готовність керівництва до інноваційних кроків і т.д.). Інвестиційна привабливість визначає рівень інвестиційної активності, тобто реальних обсягів інвестицій у розвиток регіону.

Висновки. Важливим аспектом підвищення інвестиційної привабливості України в умовах фінансової глобалізації є забезпечення доступу до капіталу – це дозволяє країні конкурувати на міжнародних ринках і продовжувати інвестувати в розвиток власного бізнесу. Особливо важлива можливість інвестування, коли мова йде про модернізацію гірничо-металургійних та енергетичних підприємств. У результаті проведено дослідження динаміки та структури надходження прямих іноземних інвестицій в Україну, виявлено, що основними причинами скорочення надходження інвестицій є загострення політичної ситуації, фінансова та економічна нестабільність, недосконалість законодавчої бази, яка не гарантує інвесторам юридичного захисту їхніх прав і капіталу, загальний несприятливий інвестиційний клімат. Аналіз динаміки надходжень прямих іноземних інвестицій показав, що будь-яке загострення політичної ситуації викликає не тільки скорочення надходжень інвестицій, а й відтік коштів із країни.

Серед пріоритетних напрямків підвищення рівня інвестиційної привабливості та економічного розвитку регіонів України необхідно виділити такі: удосконалення нормативно-правової бази щодо інвестиційної діяльності в Україні; визначення слабборозвинених, але пріоритетних для інвестування галузей народного господарства в депресивних, слабборозвинених регіонах та формування сприятливого інвестиційного клімату для вкладення коштів саме у ці галузі з метою стабілізації рівня їх розвитку; формування доступної для потенційних інвесторів бази даних щодо інвестиційного потенціалу підприємств, галузей економіки, регіонів країни; зважене використання засобів стимулювання інноваційно-інвестиційної активності на регіональному рівні. Виявлення та використання внутрішнього ресурсного та трудового потенціалу окремих регіонів країни у процесі підвищення темпів економічного зростання є першочерговим завданням органів місцевої влади в умовах критичної нестачі фінансових ресурсів [6].

Таким чином, поліпшення інвестиційного клімату та формування умов для залучення інвестицій в економіку країни в умовах глобального розвитку міжнародного фінансового середовища залишається одним із пріоритетів діяльності Уряду.

Література

1. Богуславська С. І. Інвестиційна діяльність на сучасному етапі розвитку економіки регіону. *Науковий*

вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2013. № 1 (56). С. 161-168. 2. **Офіційний** сайт міністерства фінансів України. URL: <http://index.minfin.gov.ua>. 3. **Прямі** іноземні інвестиції в Україні. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>. 4. **Надходження** та освоєння інвестицій у спеціальних (вільних) економічних зонах та на територіях пріоритетного розвитку України. Статистичний бюлетень. Київ: Державна служба статистики України, 2017. 51 с. 5. **Інтернет** газета «Економіка». URL: <http://economics.com.ua/finance/news.html>. 6. **Свідрак О.В., Борисова С.Є.** Інвестиційна привабливість як основа забезпечення економічного зростання в регіоні. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії: збірник наукових праць.* Краматорськ: ДДМА, 2011. №3(24). С. 229-233. 7. **Шевченко О.О.** Адаптація національної господарської системи до процесів глобалізації. *Економічний вісник Донбасу.* 2016. №3(45). С. 94-98. 8. **Горленко І.О.** Основні напрями формування економічного простору України. *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право).* 2013. №3(62). С. 3-14. 9. **Петкова Л.О.** Інтеграція України до світового фінансового простору в міжнародних співставленнях та макроекономічній динаміці. *FINANCIAL SPACE.* 2013. №1 (9). С. 15-22.

References

1. Bohuslavskaya S. I. (2013). Investytsiina diialnist na suchasnomu etapi rozvytku ekonomiky rehionu [Investment activity at the present stage of economic development of the region]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli – Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade*, 1 (56), pp. 161-168 [in Ukrainian].

2. Ministerstvo finansiv Ukrainy [Ministry of Finance of Ukraine]. (n.d.). *minfin.gov.ua*. Retrieved from <http://www.minfin.gov.ua/> [in Ukrainian].

3. Priami inozemni investytsii v Ukraini [Foreign direct investment in Ukraine]. *State Statistics Service of Ukraine.* (n.d.). *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from <http://ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].

4. Nadkhodzhennia ta osvoiennia investytsii u spetsialnykh (vilnykh) ekonomichnykh zonakh ta na terytoriiakh prioryetnoho rozvytku Ukrainy. *Statystychni biuleten* [Receipt and development of investments in special (free) economic zones and in the territories of priority development of Ukraine. Statistical bulletin]. (2017). Kyiv, State Statistics Service of Ukraine. 51 p. [in Ukrainian].

5. Internet newspaper "Economics". (n.d.). *economics.com.ua*. Retrieved from <http://economics.com.ua/finance/news.html> [in Russian].

6. Svidrak O.V., Borysova S.Ye. (2011). Investytsiina pryvablyvist yak osnova zabezpechennia ekonomichnoho zrostannia v rehioni [Investment attractiveness as a basis for ensuring economic growth in the region]. *Visnyk Donbaskoi derzhavnoi mashynobudivnoi akademii – Bulletin of the Donbass State Engineering Academy*, 3(24), pp. 229-233. Kramatorsk, DSEA [in Ukrainian].

7. Shevchenko O.O. (2016). Adaptatsiia natsionalnoi hospodarskoi systemy do protsesiv hlobalizatsii [Adaptation of national economic to globalization processes].

Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas, 3(45), pp. 94-98 [in Ukrainian].

8. Horlenko I.O. (2013). Osnovni napriamy formuvannya ekonomichnoho prostoru Ukrainy [Gorlenko IO The main directions of formation of the economic space of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu DPS Ukrainy (ekonomika, pravo) – Scientific Bulletin of the National University of the State Tax Service of Ukraine (Economics, Law)*, 3(62), pp. 3-14 [in Ukrainian].

9. Petkova L.O. (2013). Intehratsiia Ukrainy do svitovoho finansovoho prostoru v mizhnarodnykh spivstavlenniakh ta makroekonomichnii dynamitsi [Ukraine's integration into the world financial space in international comparisons and macroeconomic dynamics]. *FINANCIAL SPACE*, 1 (9), pp. 15-22 [in Ukrainian].

Фоміченко І. П., Баркова С. О. Інвестиційний аспект розвитку економіки суб'єктів підприємництва України в умовах фінансової глобалізації

У статті розглянуто аналіз процесів надходження інвестицій в економіку України, висвітлено основні проблеми та чинники, що впливають на інвестиційну діяльність та інвестиційну привабливість України. Проведено аналіз динаміки обсягу надходження прямих іноземних інвестицій в Україну за 2002-2018 роки, який дозволив виокремити періоди найбільш значних коливань та встановити причини, що вплинули на такі зміни. Виконано порівняльний аналіз структури надходження прямих іноземних інвестицій в Україну за країнами світу станом на початок 2013, 2016 2019 років. Проведено структурний аналіз прямих іноземних інвестицій за видами економічної діяльності на початок 2019 року, порівняно результати з показниками структури 2016 року, встановлено пріоритетні галузі економіки України, до яких іноземні інвестори вважають доцільним вкладати кошти. Приділено увагу напрямкам підвищення рівня інвестиційної привабливості та економічного розвитку регіонів України. Визначено, що серед пріоритетних напрямків підвищення рівня інвестиційної привабливості та економічного розвитку регіонів України необхідно виділити наступні: удосконалення нормативно-правової бази щодо інвестиційної діяльності в Україні; визначення слабозрозумітих, але пріоритетних для інвестування галузей народного господарства в депресивних, слабозрозумітих регіонах та формування сприятливого інвестиційного клімату для вкладення коштів саме у ці галузі з метою стабілізації рівня їх розвитку; формування доступної для потенційних інвесторів бази даних щодо інвестиційного потенціалу підприємств, галузей економіки, регіонів країни; зважене використання засобів стимулювання інноваційно-інвестиційної активності на регіональному рівні. Виявлення та використання внутрішнього ресурсного та трудового потенціалу окремих регіонів країни у процесі підвищення темпів економічного зростання є першочерговим завданням органів місцевої влади в умовах критичної нестачі фінансових ресурсів. Таким чином, поліпшення інвестиційного клімату та формування умов для залучення інвестицій в економіку країни в умовах глобального розвитку міжнародного фінансо-

вого середовища залишається одним із пріоритетів діяльності уряду.

Ключові слова: іноземні інвестиції, інвестиційна привабливість країни, інвестиційний клімат, інвестиційна діяльність, перспективи, динаміка, структура

Fomichenko I., Barkova S. Investment Aspect of the Development of the Economy of Ukrainian Business Entities in the Context of Financial Globalization

The article discusses the analysis of the processes of investment in the economy of Ukraine, highlights the main problems and factors that affect the investment activity and investment attractiveness of Ukraine. The analysis of the dynamics of the volume of direct foreign investment in Ukraine for 2002-2018, which allowed us to identify the periods of the most significant fluctuations and establish the reasons that influenced such changes. A comparative analysis of the structure of direct foreign investment in Ukraine in the countries of the world as of the beginning of 2013, 2016, 2019 was performed. A structural analysis of foreign direct investment by type of economic activity at the beginning of 2019 was carried out, the results are compared with the indicators of the structure of 2016, priority sectors of the Ukrainian economy are established in which foreign investors consider it appropriate to invest. Attention is paid to areas of increasing the level of investment attractiveness and economic development of the regions of Ukraine. It was determined that among the priority areas for increasing the level of investment attractiveness and economic development of the regions of Ukraine, it is necessary to highlight the following: improving the regulatory framework regarding investment activity in Ukraine; identification of underdeveloped but priority investment sectors of the national economy in depressed, underdeveloped regions and the formation of a favorable investment climate for investing in these sectors in order to stabilize their development level; the formation of a database accessible to potential investors regarding the investment potential of enterprises, sectors of the economy, regions of the country; balanced use of means of stimulating innovation and investment activity at the regional level. Identification and use of the internal resource and labor potential of individual regions of the country in the process of increasing the rate of economic growth is a priority for local authorities in the face of a critical lack of financial resources. Thus, improving the investment climate and creating conditions for attracting investment in the country's economy in the context of the global development of the international financial environment remains one of the priorities of the Government.

Keywords: foreign investment, investment attractiveness of the country, investment climate, investment activity, prospects, dynamics, structure.

Фоміченко І. П., Баркова С. А. Інвестиційний аспект розвитку економіки суб'єктів підприємництва України в умовах фінансової глобалізації

В статье рассмотрен анализ процессов поступления инвестиций в экономику Украины, освещены основные проблемы и факторы, которые влияют на инве-

стиційну діяльність і інвестиційну привлекательність України. Проведен аналіз динаміки обсягу поступлення прямих іноземних інвестицій в Україну за 2002-2018 роки, який дозволив виділити періоди найбільш значущих коливань і встановити причини, які впливали на такі зміни. Виконано порівняльний аналіз структури поступлення прямих іноземних інвестицій в Україну по країнах світу на початок 2013, 2016, 2019 років. Проведено структурний аналіз прямих іноземних інвестицій по видах економічної діяльності на початок 2019 року, порівняно результати з показателями структури 2016 року, встановлено пріоритетні галузі економіки України, в які іноземні інвестори вважають вигідним вкладувати гроші. Звернуто увагу на напрямки підвищення рівня інвестиційної привлекательності і економічного розвитку регіонів України. Визначено, що серед пріоритетних напрямків підвищення рівня інвестиційної привлекательності і економічного розвитку регіонів України необхідно виділити наступні: удосконалення нормативно-правової бази відносно інвестиційної діяльності в Україні; опре-

дження слабозрозумілих, але пріоритетних для інвестування галузей народного господарства в депресивних, слабозрозумілих регіонах і формування сприятливого інвестиційного клімату для вкладення грошей саме в ці галузі з метою стабілізації рівня їх розвитку; формування доступної для потенційних інвесторів бази даних відносно інвестиційного потенціалу підприємств, галузей економіки, регіонів країни; зважене використання засобів стимулювання інноваційно-інвестиційної активності на регіональному рівні. Виявлення і використання внутрішнього ресурсного і трудового потенціалу окремих регіонів країни в процесі підвищення темпів економічного зростання є першочерговою задачею органів місцевої влади в умовах критичного дефіциту фінансових ресурсів. Таким чином, покращення інвестиційного клімату і формування умов для привертання інвестицій в економіку країни в умовах глобального розвитку міжнародної фінансової середовища залишається одним з пріоритетів діяльності Уряду.

Ключові слова: іноземні інвестиції, інвестиційна привлекательність країни, інвестиційний клімат, інвестиційна діяльність, перспективи, динаміка, структура.

Стаття надійшла до редакції 27.05.2020

Прийнято до друку 11.06.2020